

SZELLEMI TULAJDON NEMZETI HIVATALA
ELNÖK

Eln. 7/ 19 - 7 /2016.

Domokos László úr
elnök
Állami Számvevőszék

Budapest

Tárgy: reagálás „A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala pénzügyi és vagyongazdálkodásának, a HIPAvilon Nkft.-vel fennálló szerződéses kapcsolatai szabályszerűségének és a közös jogkezelő szervezetekkel kapcsolatos feladatellátásának ellenőrzése” című számvevőszéki jelentéstervezetre tett észrevételekkel kapcsolatos V-0625-381/2016. iktatószámú számvevőszéki válaszra

Tisztelt Elnök Úr!

Köszönettel vettem kézhez 2016. április 18-án kelt és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalába (a továbbiakban: SZTNH vagy Hivatal) 2016. április 22-én érkezett V-0625-381/2016. iktatószámú levelét, és az annak mellékletét képező tájékoztatást az elfogadott, a részben elfogadott és az el nem fogadott észrevételekről (a továbbiakban: ÁSZ Tájékoztatás).

Külön köszönöm, hogy a jelentéstervezetre 2016. március 11-én megküldött észrevételeink döntő részét, így különösen a HIPAvilon Nkft.-vel fennálló szerződéses kapcsolat szabályszerűségének és a közös jogkezelő szervezetekkel kapcsolatos feladatellátás ellenőrzése kapcsán tett észrevételeinket egészben vagy részben elfogadták. Fontosnak és megnyugtatónak tartom, hogy végső soron az Állami Számvevőszék (ÁSZ) is visszaigazolta a Hivatal részéről előadott érveket és azok ténybeli alátámasztását. Az ÁSZ végleges jelentését eddig még nem kaptuk kézhez, így annak pontos szövege egyelőre nem ismert előttünk. Mindazonáltal bízom benne, hogy abban is tartalmilag megjelennek majd azon megállapítások, amelyeket az ÁSZ Tájékoztatás már visszaigazolt, nevezetesen, hogy az ÁSZ

- „... elfogadja, hogy a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.). 115/L. § szerinti, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (Hivatal) által a szellemi tulajdon területén folyó nemzetközi, illetve európai együttműködésben ellátott feladata nem azonos a HIPAvilon ... Nkft. által a Hivatallal kötött megállapodás keretében végzett külföldi és nemzetközi társintézményekkel való kapcsolattartással” [ÁSZ Tájékoztatás 1. pont];
- „... elfogadja, hogy a HIPAvilon Nkft. által a Hivatallal kötött megállapodás keretében nemzetközi intézményközi magánjogi természetű megállapodás alapján végzett úgynevezett szerződéses újdonságkutatás nem az Szt. 69. §-a és ... 69/A.§-a szerinti hatósági eljárás keretében végzett feladathoz kapcsolódó tevékenység” [ÁSZ Tájékoztató 2. pont];
- „... megállapította, hogy a HIPAvilon Nkft. által végzett adatrögzítési, digitalizálási feladatok nem hatósági eljárás részeként ellátott adminisztrációs feladatok, azokhoz

nem kapcsolódott a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 12. § (2) bekezdése szerinti jog... és kötelezettség megállapítása;” „... a HIPAviron Nkft. nem jutott hozzá jogosulatlanul adatokhoz, információkhoz. A Ket. és az Szt. együttes értelmezése alapján tehát a dokumentációs és ügyirat-kezelési tevékenység nem hatósági tevékenység, így az a HIPAviron Nkft. által is ellátható volt.” [ÁSZ Tájékoztató 3. pont];

- *„elfogadja, hogy az érintett ... 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet (Ávr.) 51. § (2) bekezdésében foglalt előírás a a HIPAviron Nkft. tekintetében nem alkalmazható. Ennek figyelembe vételével a HIPAviron Nkft. kormánytisztviselővel kötött szerződésai szabálytalanságára vonatkozó megállapítás és javaslat törlésre kerül a jelentéstervezetből.” [ÁSZ Tájékoztató 4. pont].*

Az ÁSZ e megállapításai egyértelműen alátámasztják, hogy az SZTNH a HIPAviron Nkft.-vel való szerződéses együttműködése során jogszerűen járt el, sem az Szt., sem a Ket. előírásait nem szegte meg. (Nem osztjuk, de tudomásul vesszük az ÁSZ azon véleményét, hogy a szóban forgó szerződésekben a megfogalmazásokat nem találta egyértelműnek. Ez azonban nem jelent jogszerűtlenséget és más jogi következménye sincs, hiszen a szerződő felek a szerződések teljesítése során természetesen a jogszabályokat betartva jártak el.)

Ugyanakkor engedje meg Elnök úr, hogy az ÁSZ Tájékoztató néhány pontjának szakmai megalapozatlanságára felhívjam szíves figyelmét.

Az ÁSZ Tájékoztató 2. pontja elfogadta, hogy „*a nemzetközi intézményközi magánjogi természetű megállapodás alapján végzett újdonságkutatás*”-ra nem vonatkozik az Szt. és a Ket., ugyanakkor azt állítja bármiféle érvelés vagy magyarázat nélkül, hogy „... az Szt. 115/E. §-ában hivatkozott Szt. 115/I. és 115/K. §-okban foglalt feladatoknak ezen feladatok nem feleltethetők meg.” Ez az indokolás nélküli, a korábbi tervezetben nem szereplő új állítás jogilag és logikailag egyaránt megalapozatlan, és korrekcióra szorul – a következők miatt.

Az ÁSZ Tájékoztató idézett és általunk vitatott megállapítása nem áll összhangban sem az Szt. 115/I. § d) pontjában foglaltakkal, sem a pedig a 287/2010. (XII.16.) Korm. rendelet kapcsolódó rendelkezéseivel (ez utóbbi jogszabályra az ÁSZ Tájékoztató – sajnálatos módon – nem tér ki, holott az is nyilvánvalóan releváns). Az Szt. 115/I. § d) pontja és a 287/2010. (XII.16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 6/A. § (2) bekezdés c) pontja kifejezetten és szövegszerűen tartalmazza egyebek mellett „*a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos tájékoztató szolgáltatások nyújtása*” lehetőségét. Az SZTNH magánjogi természetű megállapodás alapján végzett újdonságkutatási tevékenysége – mivel nem része a hivatal által ellátott hatósági tevékenységnek, ahogy azt az ÁSZ Tájékoztató is elismeri – ilyen szolgáltatásnak minősül. A szabadalmi újdonságkutatás része lehet az SZTNH hatósági feladataként ellátott szabadalomengedélyezési eljárásnak és annak eredménye megalapozhatja a szabadalom megadása tárgyában az SZTNH által hozott hatósági döntést, de mint műszaki információs tevékenység szolgáltatásként nyújtható egyéb célokra. Ez utóbbira utal az Szt. 115/I. § d) pontja és az R. 6/A. § (2) bekezdés c) pontja. **Az újdonságkutatás szolgáltatásként történő elvégzésébe az SZTNH tehát jogszerűen vonhatta be a a HIPAviron Nkft.-t.**

Az R.-nek az SZTNH és a HIPAviron Nkft. kapcsolatával kapcsolatos módosításáról készített, a közigazgatási és igazságügyi miniszter által benyújtott kormány-előterjesztés is kifejezetten megerősítette és egyértelműen tükrözte azt a kormányzati-jogalkotói szándékot, hogy a hivatal és a HIPAviron Nkft együttműködése az ilyen típusú szolgáltatási tevékenységre is terjedjen ki. E 2013. március 20-án kelt, KIM/599/2013. számú előterjesztés vezetői összefoglalójának 1.2. pontja a következő –egyértelmű – megfogalmazást tartalmazta e

tárgyban: az SZTNH-t " ... a szellemi tulajdonjogokkal összefüggő szolgáltatások hazai és adott esetben nemzetközi partnerek részére történő teljesíthetőségének biztosításában a teljes egészében a Magyar Állam tulajdonában álló ... HIPAvilon Magyar Szellemi Tulajdon Ügynökség Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság segíti"[kiemelés tőlem].

A kormányzati szándéknak tehát egyértelműen megfelel és az előzőekben idézett tételes jogszabályi előírásokkal is kétségtől összhangban áll az SZTNH és a HIPAvilon Nkft. szerződéses kapcsolatában a társaság bevonása a nemzetközi intézményközi magánjogi természetű megállapodás alapján végzett újdonságkutatási tevékenységbe.

Az ÁSZ Tájékoztató 4. pontja – elfogadva az SZTNH észrevételeit – a HIPAvilon Nkft. kormánytisztviselőkkel kötött szerződéseit szabálytalanságára vonatkozó korábbi megállapítás és javaslat törlését irányozza elő, így e tekintetben az ÁSZ immár nem marasztalja az SZTNH-t semmiféle jogellenességben, és nem kifogásolja az SZTNH által folytatott gyakorlatot. E szerződések kapcsán is megjelenik azonban az a kritikus megállapítás, hogy az SZTNH nem vonhatta volna be a HIPAvilon Nkft.-t az újdonságkutatási szolgáltatásnyújtásba. Az előzőekben rámutattam azonban, hogy az ÁSZ Tájékoztató ez a gyakran ismétlődő megállapítása téves. E téves megállapítás pedig nem alkalmas arra, hogy a szóban forgó szerződések jogszerűségét illetően kételyre vagy aggályra adjon alapot.

Az ÁSZ Tájékoztató 6. pontja tekintetében az ÁSZ nem fogadta el az SZTNH által összesen négy oldalban megfogalmazott észrevételeket. Az elutasítás oka azonban nem világos, mivel a 6. pont nem cáfolja az SZTNH észrevételében leírt érvelést, annak egyetlen elemére sem tér ki sem cáfoló, sem más jelleggel. Az ÁSZ Tájékoztató ebben a pontban változatlanul a 3. számú mellékletre hivatkozik, amely szerint „... célok nem tűztek ki, teljesítménymérésre alkalmas gazdaságossági, hatékonysági és eredményességi követelményeket nem határoztak meg.” Az SZTNH 2016. március 11-i észrevételeiben leírtakat változatlanul teljes egészében fenntartom, mert az ÁSZ e véleménye minden tekintetben megalapozatlan akkor is, ha kizárólag a gazdálkodási feladatokra korlátozva vizsgáljuk.

Az ÁSZ Tájékoztató indokolása szerint a „... teljesítmény-ellenőrzésének célja annak értékelése volt, hogy a gazdálkodás és eredményesség követelményének kialakítása megtörtént-e és azokat működtették-e”. Nyilvánvalóan elsődlegesen a szervezet működésének vizsgálatából és az elért eredményekből állapítható meg ezen hármas követelmény teljesülése. Mindezekre tekintettel – visszahivatkozva a 2016. március 11-ei észrevételekben már kifejtettekre – vitathatatlanul tartom, hogy az SZTNH-nál érvényesült és jelenleg is érvényesül a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség követelményhármasa, amit mindennél jobban bizonyítanak a gazdálkodást bemutató tények, ezek közül is kiemelten az, hogy a folyamatos működés és a milliárdos nagyságrendű elvonást jelentő befizetési kötelezettség ellenére növekedett az SZTNH vagyona, mérlegfőösszege a vizsgált időszakban.

Ha a gazdálkodási tényeken túl azt kívánja az ÁSZ vizsgálni és értékelni, hogy az ilyen követelmények formalizált kialakítása megtörtént-e és azokat működtették-e, akkor erre is határozott igenlő válasz adható az SZTNH tekintetében, hiszen a Hivatal: gazdálkodási tevékenységét minden évben független könyvvizsgáló vizsgálta; havi költségvetési-pénzügyi monitoring (más néven: vezetői információs) rendszert működtetett; hivatali szinten évente munkatervet és munkatervi beszámolókat, főosztályi szervezeti szinten (így a gazdálkodási tevékenységet ellátó főosztály részéről is) évente kétszer tevékenységi beszámolókat készített, amelyek révén részletesen és számszerűen nyomon követte a vezetés a gazdálkodási és más szervezeti egységek féléves és éves teljesítését és teljesítményét; részletesen követte és be is mutatta a 2016. március 11-i észrevételében az épületüzemeltetés és a közüzemi-gazdálkodás

kedvező változásait mutató adatokat. Továbbá nem hagyhatók figyelmen kívül a gazdálkodást érintő rendszeres külső ellenőrzések sem, amelyek eddig ebben a tekintetben kifogást nem fogalmaztak meg.

Reagálni kívánok ugyanakkor az ÁSZ Tájékoztató 6. pontjában hivatkozott nyilatkozatra is. Az csak azt tartalmazza, hogy „... szabályzatban szereplő mutatók és azok értékelését tartalmazó iratok nem állnak rendelkezésre”, ebből okszerűen nem vonható le az a következtetés, hogy az SZTNH nem gondoskodott a gazdálkodás és eredményesség követelményének kialakításáról, vagy ennek megfelelő működésről, működtetésről. A nyilatkozatban szereplő belső utasítás alapjául szolgáló jogszabály egyébként már évekkel ezelőtt hatályon kívül helyezésre került, ugyanakkor az annak pénzügyi adatblokkjának elemei szinte kivétel nélkül továbbra is megtalálhatók voltak az éves költségvetési beszámolóiban, illetve az SZTNH éves tevékenységét bemutató intézményi beszámolóiban.

Az ÁSZ Tájékoztató 9. pontja szerint az ÁSZ nem fogadta el az SZTNH azon észrevételét, amely szerint a szervezet minden szintjére vonatkozó etikai elvárások maradéktalan érvényesültek azáltal, hogy az SZMSZ szövege tartalmazott etikai előírásokat. Az ÁSZ Tájékoztató elismerte az etikai elvek (szakszerűség, pártatlanság, igazságosság) meglétét az SZMSZ szövegében és azt sem vitatta, hogy azok általánosan, tehát minden szinten érvényesek voltak. Az ÁSZ által hivatkozott 217/1998. (XII.30.) Korm. rendelet 145/D. §-a, a 292/2009. (XII.29.) Korm. rendelet 156. § (1) bekezdése és a 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 6. § c) pontja kizárólag az etikai elvárásoknak a szervezet minden szintjén való érvényesülését írták elő követelményként, így a jogszabályi előírásoknak a Hivatal SZMSZ-e megfelelt. „Átfogó etikai kódex” meglétét nem követelte meg egyik jogszabály sem, így az hiányként nem felróható.

Az ÁSZ Tájékoztató 10. pontja szerint az ÁSZ elutasítja a teljesítésigazolók kijelölése kapcsán leírt SZTNH észrevételt. Az észrevétel el nem fogadása csak töredék részben megalapozott – nevezetesen és azt nem vitatom, hogy nem álltak rendelkezésre a kijelölt teljesítésigazolók aláírás-mintái –, az elutasítás indokai azonban egyébként jelentős részben megalapozatlanok.

A szabálytalanság és a jogszerűtlenség megállapítása nem alapozható arra, hogy

- „... a teljesítésigazolást végző személyek kijelöléséről szóló dokumentum ... nem áll rendelkezésre.” – ugyanis jogszabály nem írja elő, hogy a teljesítésigazolók kijelöléséről – az egyébként meglévőeken túl - külön dokumentumnak kellene szülnie és rendelkezésre állnia;
- az ÁSZ és az SZTNH véleménye eltér a munkáltatói joggyakorlók és a kijelölésre jogosult személyek azonossága tekintetében. Az ÁSZ Tájékoztató 9. oldalán azt írta le, hogy „...a munkáltatói joggyakorló nem feltétlenül azonos a kijelölésre jogosult személyekkel”, miközben az SZTNH 2016. március 11-ei észrevételeit tartalmazó dokumentum 35. oldala ezt kifejezetten tartalmazta, így az ÁSZ elutasító megállapítása egyszerűen figyelmen kívül hagyta az intézményi érvelést, és a hivatali sajátos körülményeket, tényeket.

Az ÁSZ Tájékoztató 10. pont indoklása második részében a teljesítésigazolókkal kapcsolatos megállapítást jelenléti ív teljesítési igazolására korlátozza. Ebben a tekintetben a jogszabályoknak egy szerződéses rendszerben alkalmazandó jogi eszközt teljes egészében a szervezeten belüli folyamatokra kívánja alkalmazni. Ebből következőleg a munkavégzés dokumentálását szolgáló jelenléti ívekre a teljesítésigazolásokra vonatkozó szigorú szabályok alkalmazását kéri számon. **Semmiképp nem eshet egy tekintet alá a jelenléti ív igazolásának fontossága és az azt havonta aláíró vezető aláírásmintájának megléte vagy hiánya a polgárjogi, illetve államháztartási szabályrendszer szerint megkötött szerződések szerinti teljesítésigazolással, amely utóbbinak jóval nagyobb jelentősége van kötelezettségvállalástól a pénzügyi teljesítésig tartó folyamatban.**

Az SZTNH érvelésének elutasítását nem tartom tartalmilag megindokoltnak, azonban a teljesítésigazolói aláírásképek hiánya miatt tudomásul veszem azzal, hogy emiatt sem tartalmilag sem formailag nem sérült a hivatali gazdálkodás szabályszerűsége.

Az ÁSZ Tájékoztató 12. pontjában az ÁSZ elutasítja az érvényesítő és a pénzügyi ellenjegyző személyének kijelöléséhez fűzött észrevételt. **Az SZTNH ezt a megállapítást továbbra is formálisnak tekinti és továbbra sem ért egyet az ÁSZ Tájékoztató következtetéseivel.** Az érvényesítő és a pénzügyi ellenjegyző hivatali kijelölése és hivatali joggyakorlása jól szabályozottak, áttekinthetőek, sőt átláthatóak voltak a vizsgált időszakban, azok jól működő rendszert képeztek. Formál logikai szempontból sem fogadható el az a vélemény, ami azt kifogásolja, hogy a gazdasági vezető helyett az ő felettese, az intézményvezető elnöki utasításban, mint 2010. évi CXXX. törvény 23. §-a szerinti közjogi szervezetszabályozó eszközben, és ugyanakkor mint legmagasabb szintű belső normában ne jelölhetne ki pénzügyi szerepkört gyakorlókat. A jogszerűség akkor sérült volna érdemben, ha nevezett jogkörök szereplőinek kijelölésekor a gazdasági vezetőnél alacsonyabb beosztású tisztviselő járt volna el.

Az SZTNH nevében még egyszer köszönetemet fejezem ki a 2016. március 11-i észrevételeink döntő részében történő elfogadása miatt az ÁSZ számára. Egyidejűleg szeretném jelezni Elnök úr részére, hogy tudomásom szerint a HIPAvilon NKft. sem a jelentéstervezetet, sem a mostani ÁSZ Tájékoztatót nem kapta meg, annak ellenére, hogy a vizsgálatban érintett volt.

Megtisztelő figyelmét és intézkedéseit ezúton is megköszönöm.

Budapest, 2016. április 28.

Üdvözlettel:

Dr. Bendzsel Miklós

